

VÝŠTRÍŽEK Z ČASOPISU

Ostrav. kult. zpravodaj, Ostrava

- IV. 1974

ze dne

Jan Filip a Jaroslav Těšítel v komedii Jirího
Vrby Nezbedný bakalář. Fotografie — FRAN-
TIŠEK KRASL.

hra o prozatímnosti a nesmrtelnosti

Pravda obilného zrna spočívá v nepřetr-
žité obnově. Toto zrno rozsévají ruce mou-
drého člověka. S moudrostí duše člověka je
tomu právě tak. Myšlenka předaná dalším
generacím je živoucím prodloužením dechu
člověka, který ji vyslovil. Proto jsou lidé tak
lehce smrtelní a lidé nesmrtelní. Z toho
vzniká napětí mezi prozatímností a nesm-
rtelností. O tom tak poeticky hovoří i hra
Alejandra Casony Jitřní paní, kterou uvede
Divadlo Petra Bezruče v Ostravě jako svou
poslední premiéru této sezóny 31. května
1974. Autor si v ní pohrává s představou
smrti, na které vyrůstá hluboké drama lid-
ského osudu, obraz boje o lidské štěstí, na
které má právo jen ten, kdo ho lehkomyšlně
nepromarnil. Je to tvrdý zákon, jehož hla-
satelkou je v ní Jitřní paní — Smrt. Ale je
to zákon spravedlivý.

Španělský dramatik Alejandro Casona,
který musel po léta žít v exilu, zde jedno-
myslně straní životu, a tak i jeho Jitřní paní
se staví na jeho stranu. Tato smrtící pout-
nice nepřichází, aby se těšila ze svého
ničivého úkolu. Naopak. Přichází nám říci:

Jak je krásná láska a život! A jaká škoda,
že se to všechno jednou zničí. Ale z jejich
popelé se zrodí nové životy a nové lásky!

Ještě jednoho problému se v této hře
Casona dotýká: filosofického poznání o zr-
ní lidské osobnosti, kterou spatřuje v usta-
vičném vyvažování intenzity a kvality emocí.
Dokazuje, že jestli se bojíme víc, než je
zdrávo, jsme ohroženi; bojíme-li se méně,
než je zdrávo, jsme také ohroženi. Znáť
a poznávat v této oblasti znamená být
lépe vybaven pro vlastní boj o harmonii
vlastního života, pro vlastní emoční bilan-
ci, pro mnohostranné vyrovnávání se skuteč-
ností.

Casona v dopise poslaném roku 1962 z
Uruguaye svým pražským přátelům mimo jiné
píše: V této hře si děti „hrájí se Smrtí“.
Muži a ženy mého rodného kraje (Asturie
ve Španělsku) jsou tak zvyklí jí čelit denno-
denně na horách a v dolech, že se na ni
nakonec dívají přirozeně; jako na pocestnou,
která vyplní své poslání, a pak jde dál svou
cestou. Dívají se na ni zpřímá a beze stra-
chu. Vědí, že mezi ní a jejím bratrem životem
není větší rozdíl než mezi hořící a zhaslou
lampou. Ale tato smrtící poutnice nepřichá-
zí, aby se těšila ze svého ničivého úkolu.
Ba naopak: se smutkem pro svůj nekonečný
úděl.

Pro tuto prostou a prastarou pravdu nás
tato hra zlákala a věříme, že zaujme i di-
váky.

—er—